

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

۱۳۹۹-۱۴۰۰/ RFP01

معاونت برنامه‌ریزی،

پژوهش و فناوری

اطلاعات؛

دفتر پژوهش و آموزش

فراخوان پیشنهاده برای طرح‌های پژوهشی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (۱)

عنوان

شناسایی منابع و ظرفیت‌های درآمدی پایدار کتابخانه‌های عمومی
و ارائه راهکارهای اجرایی- عملیاتی و الگوهای کسب‌وکار

مهلت ارسال پیشنهاده

دهم مهرماه ۱۳۹۹

فهرست

۲.....	معرفی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور .....
۳.....	عنوان مسئله: کمبود منابع مالی / توسعه ظرفیت‌های درآمدی کتابخانه‌های عمومی .....
۳.....	شرح مسئله .....
۴.....	هدف‌ها .....
۵.....	قلمرو جغرافیایی و زبانی پژوهش .....
۶.....	نتایج و خروجی‌های مورد انتظار .....
۶.....	کمیته‌های الزامی برای طرح پژوهشی پیشنهادی .....
۶.....	ویژگی‌های تخصصی پژوهشگران (علاوه بر تجربه) .....
۷.....	معیارهای ارزیابی پیشنهاد .....
۷.....	تاریخ‌ها و جدول زمانی .....
۸.....	سقف اعتبار .....
۹.....	شیوه ارسال پیشنهاد .....
۹.....	راه‌های ارتباطی .....

باسمه‌تعالی

معرفی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (متشکل از ارکان هیأت‌امنا^۱، دبیرکل، انجمن‌های استان و شهرستان، و دبیرخانه هیأت‌امنا) بر اساس «قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی» (مصوب اسفند ۱۳۸۲) متولی ساخت، تجهیز، بازسازی، توسعه کتابخانه‌های عمومی و مدیریت و نظارت بر اداره آنهاست؛ که به عنوان نهادی فرهنگی (عمومی غیردولتی)، با هدف برآوردن نیاز اطلاعاتی، علمی، آموزشی، فراغتی و تفریحی فرهنگی عموم جامعه ساکن در ایران (فارغ از ملیت و قومیت، نژاد، مذهب، جنسیت، زبان، سن یا طبقه اجتماعی) به ارائه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی به ایشان می‌پردازد. مطابق این قانون، غیر از کتابخانه‌هایی که در تبصره ۲ ماده ۱۱ استثنا شده‌اند^۲، هر کتابخانه‌ای که به عنوان «کتابخانه عمومی»^۳ در ایران عزیز فعالیت می‌کند، باید زیر نظر نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و مطابق با این قانون اداره شود.

اینک نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برخوردار از شبکه ۳۵۰۴ کتابخانه عمومی (شامل ۲۶۰۶ کتابخانه نهادی، ۸۷۵ کتابخانه مشارکتی^۴، ۲۳ کتابخانه مستقل^۵) با ۴۱۰۹۵۳۰۲۴۹ منبع (کتاب و ...) در زیربنای ۲۰۸۸۰۲۵۳ متر مربع و حدود ۷۰۰۰ همکار (بالغ بر ۵۳۰۰ کتابدار) در ستاد ملی^۶، ۳۱ ستاد استانی و کتابخانه‌های عمومی شهری (در ۹ درجه یا گروه تخصیص درون‌داد)، روستایی و سیار است که به بیش از نه میلیون کاربر و دو میلیون عضو خدمت می‌کند و مبتنی بر اهداف، سیاست‌ها و برنامه راهبردی خود باید این خدمات را در کیفیت و کمیت، تا ده‌ها برابر امروز گسترش دهد.

^۱ ترکیب هیأت‌امنا کتابخانه‌های عمومی، بر اساس ماده ۲ قانون: وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس هیأت‌امنا)، رئیس شورای عالی استان‌ها، معاون ذی‌ربط از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، یک عضو از کمیسیون فرهنگی به پیشنهاد آن کمیسیون و تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر، رئیس کتابخانه ملی ایران، و پنج نفر از صاحب‌نظران و شخصیت‌های علمی فرهنگی کشور است که حداقل دو صاحب‌نظر، از بانوان هستند. این اعضا به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حکم رئیس‌جمهور برای مدت چهارسال انتخاب می‌شوند و یک نفر از ایشان به انتخاب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دبیرکل هیأت‌امنا مسئولیت اداره امور دبیرخانه را به عهده خواهد داشت.

^۲ هشت استثناء این قانون، که از ضوابط و مقررات خاص خود تبعیت می‌کنند، عبارتند از: کتابخانه ملی، کتابخانه‌های آستان قدس رضوی (علیه‌الصلوة والسلام)، کتابخانه آستان حضرت معصومه (علیهاالرحمة والسلام)، کتابخانه آستان حضرت عبدالعظیم (علیه‌الرحمة والسلام)، کتابخانه آستان احمدین موسی (علیه‌الرحمة والسلام)، کتابخانه آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی، کتابخانه مجلس شورای اسلامی و کتابخانه‌های وقفی (تابع وقف‌نامه).

^۳ ایفلا کتابخانه عمومی را چنین تعریف می‌کند: «کتابخانه عمومی سازمانی است که اجتماع، از طریق حاکمیت محلی، منطقه‌ای، ملی و یا برخی دیگر از ساختارها و سازمان‌های اجتماعی آن را تأسیس، حمایت و تأمین مالی می‌کند. کتابخانه عمومی دسترسی به دانش، اطلاعات، آثار خیال‌انگیز و امکان یادگیری مادام‌العمر را از طریق طیفی از منابع و خدمات، بدون در نظر گرفتن نژاد، ملیت، سن، جنسیت، مذهب، زبان، سلامت یا معلولیت، طبقه اقتصادی و وضعیت اشتغال و سطح تحصیلات و ... برای تمامی اعضای اجتماع فراهم می‌کند». کتابخانه عمومی دارای سه کاربزه است: آموزش، آگاهانش (اطلاع‌رسانی / آگاهی‌بخشی) و فرهنگ (تربخشی بیشتر اوقات فراغت با تمدد قوا و تقویت ارتباط بین‌افردی مردم).

^۴ با مالکیت یا مدیریت افراد، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و غیردولتی که طبق ضوابط شیوه‌نامه «تأسیس کتابخانه‌های عمومی ... تحت نظارت نهاد» تأسیس و اداره می‌شوند.

^۵ با مالکیت یا مدیریت مؤسسان یا مدیران مسئول (حقیقی و حقوقی) که با مشارکت نهاد در تأمین منابع کتابخانه‌ای، نرم‌افزار، تجهیزات، خدمات آموزشی کتابداری و ... تأسیس و اداره می‌شوند.

^۶ ستاد ملی یا دبیرخانه مرکزی متشکل است از: ۱. دبیرکل، مشاوران، هسته گزینش، دفتر ارزیابی عملکرد و بازرسی، چهار اداره کل تحت نظر دبیرکل (امور مجلس و استان‌ها، امور عمرانی، حراست، روابط عمومی و امور بین‌الملل)؛ ۲. معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی (سه اداره کل: توسعه کتابخانه‌ها و مشارکت‌ها، تأمین منابع، ترویج کتابخوانی و امور فرهنگی)؛ ۳. معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری (سه دفتر: برنامه‌ریزی، پژوهش و آموزش، فناوری اطلاعات)؛ ۴. معاونت اداری و مالی (دو اداره کل: منابع انسانی و پشتیبانی، امور مالی و ذی‌حسابی؛ و دو دفتر: بودجه و بهبود مدیریت، امور حقوقی).

عنوان مسئله: کمبود منابع مالی / توسعه ظرفیت‌های درآمدی کتابخانه‌های عمومی

تأمین منابع مالی و امور مرتبط با آن یکی از اولویت‌ها و مهم‌ترین الزامات برای هر سازمان در دنیای رقابتی امروز است که اختلالش چه‌بسا کل حیات سازمانی را به مخاطره می‌افتد. کتابخانه عمومی نیز به عنوان یک سازمان خدماتی با رویکرد عمومی و ساختار غیرانتفاعی، نیازمند تأمین مالی به‌طور ویژه و متمایز است. امروزه، بیش از ۴۰۵ هزار کتابخانه عمومی در سراسر دنیا وجود دارد که بالغ بر ۵۰۰ نوع خدمت متمایز را ارائه می‌دهند و عمده معضل پیش روی مدیریت آنها، مالی است. محدودیت شدید و کمبود چشمگیر منابع مالی و فرصت‌های اندک تأمین بودجه و جلب سرمایه، ویژگی مشترک بیشتر کتابخانه‌های عمومی کوچک و عمده‌ترین دغدغه مدیرانش است. فقدان منابع مالی پایدار، وابستگی شدید به منابع دولتی و غیرمحملی، عدم توازن هزینه و درآمد، از مهم‌ترین ویژگی‌های شکل‌دهنده یا تشدیدکننده این مسئله است و در این بین، وابستگی کتابخانه‌های عمومی به کمک‌های دولتی، بیش از سایر موارد محوریت دارد. کمبود منابع مالی کافی و تنگنای ظرفیت‌های درآمدی پایدار برای تدارک و ارائه و اجرای خدمات و برنامه‌های کتابخانه‌های عمومی، باعث کاهش کارآمدی شده، به روزمرگی، تعلیق فعالیت و حتی تعطیل این سازمان‌های خدماتی می‌انجامد. برای نمونه، در شش سال گذشته حدود ۳۵۰ کتابخانه در انگلستان تعطیل شده است و ۸۰۰۰ نفر جایگاه شغلی خود را از دست داده‌اند و این تهدید، در کشورهای کمتر توسعه‌یافته مضاعف می‌نماید.

بنابراین، اقتصاد کتابخانه‌های عمومی (معضل کمیابی منابع، ارزش‌گذاری خدمات و برنامه‌ها) و مدیریت مالی آن (مسئله توسعه ظرفیت‌های درآمدی)، در همه کشورهای موضوعیت یافته و در ایران نیز با ملاحظه ویژگی‌های متنوع و چندبعدی‌اش قابل بررسی و پی‌گیری است.

شرح مسئله

بر اساس مواد ۵ و ۶ «قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور»، منابع مالی مورد نیاز برای اداره کتابخانه‌های عمومی از «الف) کمک‌های دولت در بودجه سالانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، (ب) حداقل نیم‌درصد از درآمدهای شهرداری‌ها که در اختیار انجمن‌های شهرستان و ... قرار می‌گیرد، (ج) هدایا و موقوفات و کمک‌های مردمی سازمان‌ها و مؤسسات غیردولتی و خصوصی و بین‌المللی، (د) درآمدهای اختصاصی انجمن‌ها و کتابخانه‌ها از محل انجام فعالیت‌های فرهنگی آموزشی مرتبط و دریافت حق عضویت» تأمین می‌شود. اینک از میان موارد پیش گفته، کمک‌های دولت در بودجه مصوب سالانه و حداکثر نیم‌درصد از درآمدهای شهرداری‌ها - که به‌طور کامل هم محقق نمی‌شود و تخصیص نمی‌یابد - تأمین‌کننده بیش از ۹۵ درصد منابع مالی کتابخانه‌های عمومی کشور است. هر دو این منابع دارای چالش‌ها و تهدیدهایی است؛ برای مثال، مبلغ حداقلی نیم‌درصد از درآمد شهرداری‌ها، در موارد متعدد با استنکاف یا طفره از پرداخت مواجه است و در شهرهای کوچک به‌ویژه در ۴۰۰ شهر دارای کمتر از ۲۰ هزار شهروند، عملاً اگر تا سقف نیم‌درصد هم وصول شود، بسیار ناچیز است و تکافوی هزینه‌های جاری را نیز نمی‌کند. در کلان‌شهرها، هم استنکاف عمومی دارد، هم نیم‌درصد به‌شدت ناپایدار است و از نوسانات درآمدی ناشی از فعالیت‌های شهرداری‌ها و ساخت‌وساز تبعیت می‌کند. همچنین، کمک دولت در بودجه سالانه، در فصول دوم و پنجم هزینه‌ای جای دارد و علاوه بر آنکه هیچ‌گاه طبق بودجه مصوب تخصیص نیافته، بیش از سایر فصول از تنگنای اقتصادی کشور اثر می‌پذیرد.

اما آنچه مسلم است رشد هزینه‌های کتابخانه‌های عمومی است؛ چرا که:

(۱) بخش عظیمی از کشور، یعنی ۱۵۲ شهر و هزاران بخش و روستا همچنان فاقد کتابخانه عمومی است و توسعه دسترس‌پذیری خدمات، مستلزم توسعه فیزیکی کتابخانه‌ها یا دست‌کم پیشخان‌ها و حتی بسترهای دیجیتالی بوده صرف سرمایه و هزینه را اقتضا دارد؛

به‌علاوه،

(۲) هزینه تجهیز و روزآمدسازی منابع و لوازم و ... یا نگهداری آنها و پرداخت‌های جاری، گزاف و مرتباً رو به تزاید و تصاعد است؛

(۳) هزینه‌های حقوق و دستمزد کارکنان و منابع انسانی، به‌رغم الزام حداقلی، بخش بسیار عمده مصرف اعتبارات و بودجه تخصیص‌یافته را به خود اختصاص می‌دهد و جای چندان برای تدارک خدمت و برنامه باقی نمی‌گذارد. ساختار اداری سازماندهی و تأمین هزینه‌های منابع انسانی در کتابخانه‌های عمومی، با ایجاد انتظاراتی متناسب با کارکنان دستگاه‌های اجرایی-اداری و لااقل در حدود قانون مدیریت خدمات کشوری با ترمیم‌های سالانه و بعضاً میان‌دوره‌ای مالی (مشابه آنچه در بخش نامه ۶۹۶۴۸۸ مورخ ۳۰ بهمن ۹۸ سازمان برنامه و بودجه برای افزایش امتیاز ۵۰ درصد فصل دهم قانون خدمات رخ داد)، ضرورت بازنگری در فصول و یا نظام درآمدی و هزینه‌ای این بخش را بیشتر متجلی می‌کند.

به این ترتیب، فقدان زمینه و مایه برای سرمایه‌گذاری آینده‌نگرانه، توسعه دسترسی، پیش‌بینی «خدمت و برنامه» در تناسب با نیاز و خواست شهروندان و یا لااقل تهیه منابع کتابخانه‌ای مناسب در روندی مستمر و تعریف‌شده، کارکرد کتابخانه‌های عمومی را مختل ساخته، ادامه حیات و اثربخشی آنها را مستعصب یا مستحیل می‌کند.

بر این اساس، تعریف و تدارک منابع مالی متفاوت و توسعه ظرفیت‌های درآمدی در قالبی پایدار و متزاید، در هر دو سطح سیاست‌گذاری عمومی (نظام کلان مالی کشور: بودجه‌نویسی و لوایح و طرح‌های ملی و استانی و محلی) و مدیریت اجرایی و مالی واحدهای کتابخانه‌ای، به‌رغم عمومی و غیرانتفاعی و رایگان بودن خدمات پایه و بسیاری از برنامه‌های کتابخانه‌های عمومی، ضرورتی حیاتی است. این درخواست‌نامه بر این ضرورت بنیادی و هدف شناسایی ظرفیت‌های تأمین منابع مالی، مبتنی است و ارائه راهکارهای اجرایی-عملیاتی توسعه درآمد را بر اساس شرایط ملی، اجتماعی-اقلیمی، ظرفیت‌های فعلی (در چارچوب قانون کنونی) و عینیت کتابخانه‌های عمومی انتظار دارد.

هدفها

- بررسی روندهای جاری در کتابخانه‌های عمومی دنیا به لحاظ رویکردها و شیوه‌های تأمین مالی و درآمدزایی؛
- معرفی الگوها و نمونه‌های موفق توسعه درآمد در کتابخانه‌های عمومی سایر کشورها؛
- ارزیابی تحلیلی وضعیت درآمدهای نهاد به لحاظ معیارهای پایداری (تاب‌آوری) و خطرپذیری (تهدید و ریسک)؛
- شناسایی منابع و ظرفیت‌های درآمدی پایدار در سطح نهاد حاکمیتی (ناظر بر ظرفیت‌های «قانونی-حقوقی» و «بودجه‌ای-اعتباری» و «مالیه عمومی»)؛ به تفکیک؛

- شناسایی منابع و ظرفیت‌های درآمدی پایدار در سطح واحد کتابخانه‌ای (ناظر بر ظرفیت‌های «فضا» و «خدمات» و «برنامه‌ها»ی کتابخانه)، به تفکیک شرایط اجتماعی-جغرافیایی، با معرفی نمونه‌های موفق؛
- شناسایی منابع و ظرفیت‌های جلب مشارکت (سرمایه‌ای و درآمدزا از بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی سنتی یا نوپدید استارت‌آپی؛ با توجیه ارزش اقتصادی و فرهنگی-اجتماعی) و درآمدزایی پایدار در سطح ستاد ملی (دبیرخانه هیأت‌امنا کتابخانه‌های عمومی کشور)؛
- ارائه الگوی جلب مشارکت و به کارگیری ظرفیت‌های درآمدی شناسایی شده؛
- نیل به سیاست‌ها و راهکارهای اجرایی و مدل کسب‌وکار برای توسعه و پایدارسازی درآمدهای کتابخانه‌های عمومی.

■ با توجه به طرح‌های اخیر و جاری پژوهشی در کتابخانه‌های عمومی، داده‌ها، اطلاعات پردازش شده و مطالعات مرتبط با کتابخانه‌های عمومی تحت مدیریت نهاد، برنامه راهبردی، تحلیل‌های تکافت (سوات^۱) و راهبردهای مربوط، سیاهه کلی خدمات و برنامه‌ها، درجه‌بندی تخصیص درون‌داد و رتبه‌بندی مبتنی بر برون‌داد واحدهای کتابخانه‌ای، فرایندهای مالی و هزینه‌ای و ... همچنین امور مربوط به تفاهم‌نامه‌های جلب مشارکت و سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های نیکوکارانه، از طریق ناظر فرایندی و اجرایی طرح (دفتر پژوهش) در اختیار مجری نهاد می‌شود.

قلمرو جغرافیایی و زبان پژوهش

کتابخانه‌های عمومی شهرها و روستاهای کشور، اسناد و منابع مکتوب مرتبط در ایران و کشورهای پیشگام به زبان‌های فارسی و عربی و اروپایی.

¹ SWOT

نتایج و خروجی‌های موردانتظار

- گزارش روندهای جاری در کتابخانه‌های عمومی دنیا به لحاظ رویکردها و شیوه‌های تأمین مالی و درآمدزایی، با معرفی الگوهای موفق؛
- گزارش تحلیل وضعیت درآمدی نهاد به لحاظ معیارهای پایداری و ریسک؛
- گزارش شناسایی ظرفیت‌های درآمدی حاکمیتی (ناظر بر ظرفیت‌های «قانونی-حقوقی» و «بودجه‌ای-اعتباری» و «مالیه عمومی»)، به تفکیک؛
- گزارش شناسایی ظرفیت‌های درآمدی واحد کتابخانه (ناظر بر ظرفیت‌های «فضا» و «خدمات» و «برنامه‌ها»)، به تفکیک شرایط اجتماعی-جغرافیایی شعاع خدمت و درجه و رتبه کتابخانه، با معرفی نمونه‌های موفق؛
- گزارش جامع سیاست‌ها، الگوها و راهکارهای اجرایی-عملیاتی برای ظرفیت‌آفرینی، جلب مشارکت و مدل‌های کسب‌وکار برای پایداری درآمدی کتابخانه‌های عمومی.

کمیته‌های الزامی برای طرح پژوهشی پیشنهادی

۱. مقدمه: پیشنهاددهنده باید شناخت و تحلیل خود از مسئله را به شکل علمی به بحث بگذارد و همین‌طور هدف‌ها و پرسش‌ها را به شکل عینی و جزئی مشخص نماید؛
۲. روش‌شناسی: به‌طور مفصل و مستند مراحل پژوهش، شیوه‌های گردآوری و تحلیل داده، فنون و روش‌های پژوهشی (مختصات مورد استفاده در این طرح) برای دستیابی به هدف‌ها و دستاوردها توضیح داده شود؛
۳. شرح خدمات و محصول: محتوای خروجی هر مرحله (فاز) مشخص گردد. همچنین قالب یا قالب‌های ارائه هر کدام اعلام شود؛
۴. زمان‌بندی و ساختار شکست کار (WBS)؛
۵. بودجه مورد نیاز برای هر مرحله و بودجه نهایی (بودجه‌ریزی بر مبنای شکست کار و به تفکیک سرفصل‌های هزینه‌ای)؛
۶. معرفی گروه پژوهشی به همراه کارنامک (رزومه) افراد گروه، به گونه‌ای که بتواند توانمندی‌ها، تجربه مرتبط با موضوع و مسئله، شناخت از کتابخانه عمومی، همچنین اعتبار آنان را در زمینه این درخواست‌نامه بازتاب دهد (در قالب پیوست پیشنهاد).

ویژگی‌های تخصصی پژوهشگران (علاوه بر تجربه مشابه و قانع‌کننده)

ردیف	تخصص	مقطع تحصیلی
۱	«مدیریت مالی» یا «کارآفرینی، کارآفرینی اجتماعی» (الزامی)	دکتری - تجربه حرفه‌ای
*	مهندسی صنایع، گرایش مهندسی مالی یا سیستم‌های اقتصادی-اجتماعی (مشاور)	دکتری
*	مدیریت دولتی و بازاریابی (مشاور)	دکتری
*	سیاست‌گذاری عمومی / حقوق (مشاور)	دکتری
*	کتابداری، گرایش (دانشگاهی یا رسته حرفه‌ای) کتابخانه عمومی (مشاور)	دکتری / ارشد
*	اقتصاد، شاخه اقتصاد فرهنگ و رفتار (مشاور)	دکتری

معیارهای ارزیابی پیشنهاد

هر پیشنهاد دست‌کم در فرایندی سه‌مرحله‌ای مورد بررسی و داوری تخصصی قرار می‌گیرد: (۱) ارزیابی بسته (دوسو-ناشناس) توسط متخصص برون‌نهادی یا استاد دانشگاهی (۵۰ امتیاز)؛ (۲) ارزیابی بسته (یک‌سو-ناشناس) توسط متخصص حرفه‌ای کتابخانه عمومی، دارای پیشینه پژوهشی (۳۰ امتیاز)؛ (۳) ارزیابی کارنامک علمی و تجربی و ترکیب تخصصی گروه پژوهش (۲۰ امتیاز). پیشنهاد شایسته‌گزینش، حداقل باید ۶۰ درصد امتیاز هر مرحله را احراز کند. در صورتی که اختلاف امتیاز دو یا چند پیشنهاد برتر، کمتر از ده امتیاز باشد یا ابهام‌هایی در پیشنهاد یا پیشنهاددهنده، گزینش نهایی را دشوار کند، مرحله چهارم ارزیابی، با داوری باز و دعوت از داوران تخصصی و حرفه‌ای و نماینده گروه پیشنهاددهنده در روزهای ۲۸ تا ۲۹ مهر صورت می‌پذیرد. معیارهای ارزیابی، چنین است:

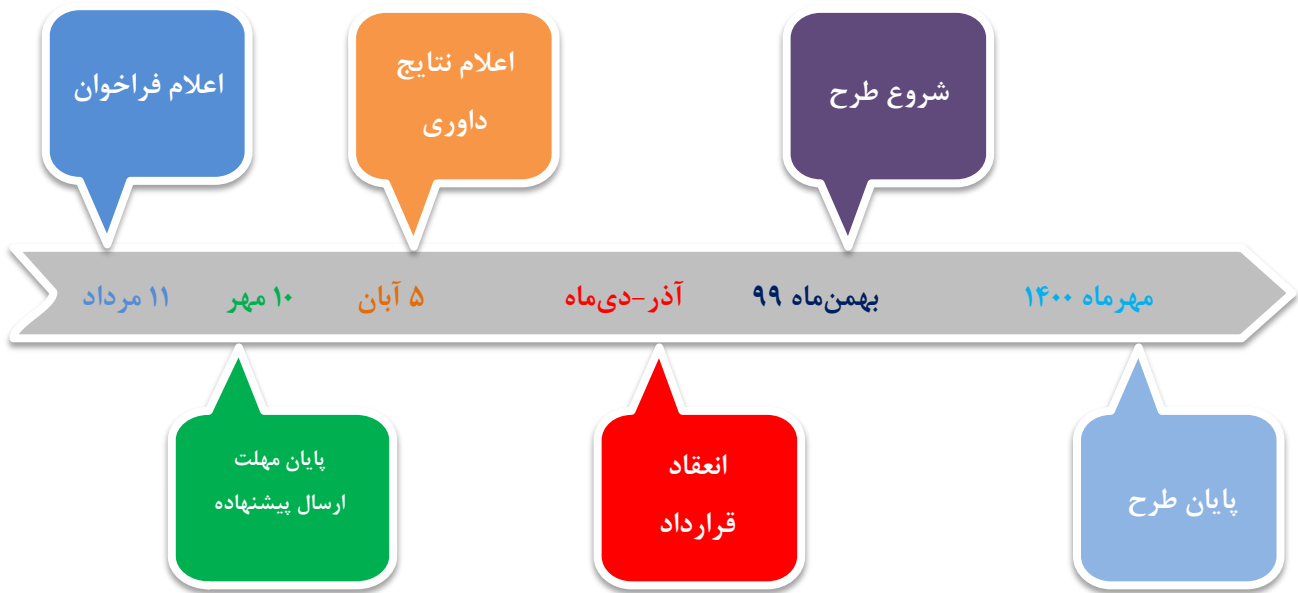
- چگونگی تبیین مسئله پژوهش و تحلیل آن؛
- فرایند و جزئیات روش‌شناختی متناسب با پژوهش؛
- تطابق با نیاز و مسئله موضوع درخواست‌نامه (سازگاری با نیاز مخاطبان و نهاد؛ و متناسب بودن با امکانات)؛
- تجربه کار در زمینه مشابه؛
- تخصص گروه پژوهشی و احراز توانمندی و شایستگی در موضوع؛
- تناسب هزینه‌ها با کارهای پژوهشی و اجرایی، و میزان مشارکت و هم‌افزایی گروه دانشوران و حرفه‌مندان (کتابداران و متخصصان و مشاوران دارای صلاحیت پژوهشی و بصیرت و اشراف حرفه‌ای).
- مبتنی بر تبصره ۱ ماده ۶ دستورالعمل اجرایی قانون، معاونت‌های پژوهشی دانشکده‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز دانش‌بنیان، در صورت مقبولیت پیشنهاد در ارزیابی و کسب اطمینان از پشتیبانی علمی، نظارت اجرایی و ضمانت مرکز دانشگاهی، در شرایط مشابه کیفی و مالی، دارای اولویت خواهند بود. همچنین بر اساس سیاست تخصیص نامتمرکز بودجه ملی و در پیروی از راهبردهای عدالت‌محور، در شرایط نسبی تشابه میان دانشگاهیان و پژوهشگران استان‌ها و مراکز پژوهشی تهران، پیشنهادهای استانی برگزیده خواهد شد.
- مجریان طرح‌های پژوهشی جاری که طرح مشترک آنان با نهاد تا اول مهر ۹۹ پایان نیافته، در این فراخوان نمی‌توانند مشارکت کنند و به همکاری با ایشان در مراحل بعد امیدواریم.

تاریخ‌ها و جدول زمانه

برای انجام این طرح حداکثر ۸ ماه اجرایی و ۱۱ ماه کلی (شامل مراحل حقوقی و داوری و مالی) در نظر گرفته شده است؛ طبق برنامه زمانی و تاریخ‌های مهم ذیل:

- ۱۱ آرمرداد ۹۹: انتشار فراخوان؛
- ۱۰ مهر ۹۹: آخرین مهلت ارسال پیشنهاد؛
- ۵ آبان ۹۹: اعلام نتایج داوری پیشنهادها؛
- آبان ۹۹: ثبت در سامانه سمات ملی و دریافت شناسه رهگیری؛
- اواخر آذر و اوایل دی ۹۹: انعقاد قرارداد؛
- بهمن‌ماه ۹۹: آغاز رسمی طرح، با برگزاری جلسه افتتاحیه به‌منظور تبیین مسئله پژوهش و ارتباط با ذی‌نفعان؛
- مهرماه ۱۴۰۰: پایان طرح، با برگزاری جلسه اختتامیه برای ارائه گزارش نهایی.

سقف اعتبار

با مراعات تناسب هزینه و روش و حجم کار اجرایی پژوهش، میزان همکاری گروهی و جلب مشارکت علمی دانشگاهیان و حرفه‌مندان دانشور (متخصصان و کتابداران کتابخانه‌های عمومی و ...) در گروه یا اجرای پژوهش، همچنین تقید به اقتصاد ملی پژوهش و پرهیز از هزینه‌های گزاف، سنجش و تقویم نهایی هزینه‌های طرح‌ها بر اساس هر پیشنهاد، جداگانه صورت می‌پذیرد. با این حال، سقف اعتبار مالی این طرح ۸۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است؛ طبعاً در شرایط مشابه کیفی، اولویت با پیشنهادهای کم‌هزینه‌تر خواهد بود.

همچنین، در مواردی بسیار محدود اگر پیشنهادی صرف هزینه بیشتر از سقف اعتبار را، با ارتقای نتیجه پژوهش، توجیه و تضمین کند، پیشنهاد بررسی می‌شود و با نظر داوران، قابلیت‌گزینه را خواهد داشت.

- هریک از طرح‌های پژوهشی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، برخوردار از نظارت فرایندی و اجرایی (نهادی) و نظارت-راهبری علمی و روش‌شناختی (توسط یکی از استادان دانشگاهی) است. مبالغ نظارت و البته بالاسری دانشگاه (در پیشنهادی‌های مراکز دانشگاهی و پژوهشی) به سقف اعتبار اضافه می‌شود و مبلغ نهایی قرارداد را تعیین می‌کند. همچنین مجریان ارجمند طرح‌های پژوهشی، در سرآغاز طرح و برای تبیین مسئله و دعوت از ذی‌نفعان به مشارکت، موظف به برگزاری یک جلسه نهایتاً ۳۰ نفره افتتاحیه طرح بوده اجرا و هزینه آن را بر عهده دارند. گزارش نهایی طرح، انتشار یک مقاله علمی مستخرج از آن و ارائه خلاصه مدیریتی و چکیده انگلیسی، از دیگر تعهدات مجریان است. مبلغ قرارداد با توجه به شکست کار و خروجی‌های تعریف‌شده در سه یا حداکثر چهار مرحله، بعد از تأیید راهبر علمی و ناظران اجرایی و عالی، پرداخت می‌شود: (۱) پیش‌پرداخت (۲۰ درصد مبلغ، در قبال تحویل دو ضمانت‌نامه کتبی «پیش‌پرداخت» و «انجام تعهدات» با امضای رییس دانشگاه یا پرداخت وجه‌الضمان معادل به حساب معرفی‌شده نزد خزانه‌داری کل کشور)؛ (۲) پرداخت ناظر بر انجام مرحله مطالعاتی و پیمایشی؛ (۳) پرداخت نهایی و حسن انجام کار.

شیوه‌ارسال پیشنهاد

پیشنهاد و مستندات و پیوست‌های آن باید در دست‌کم در دو قالب ورد و پی.دی.اف، منحصرأ از طریق «سامانه مدیریت طرح‌های پژوهشی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور» به نشانی ذیل ارسال شود و شناسه موقت رهگیری دریافت کند:

<http://rpm.iranpl.ir>

*** راهنمای ارسال طرح بر وب‌گاه سامانه قرار داده شده است ***

راه‌های ارتباطی

پیشنهاددهندگان ارجمند برای پاسخ به پرسش‌ها، دریافت اطلاعات تکمیلی یا رفع ابهام احتمالی با رایانامه ذیل مکاتبه فرمایند:

research@iranpl.ir

همچنین کارشناسان گروه پژوهش مهیای پاسخگویی به تماس تلفنی یا مکاتبه‌ای پژوهشگران گرامی‌اند:

(داخلی ۱۳۹) ۰۲۱-۸۸۹۲۵۷۹۱/۸۸۹۲۵۷۹۲

یا

۰۲۱-۸۸۹۲۵۷۹۰

نشانی: تهران، میدان فاطمی، خیابان جویبار، کوچه نوریخس، شماره ۳۱، طبقه دوم، دفتر پژوهش و آموزش نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، گروه پژوهش.